

Venäjä

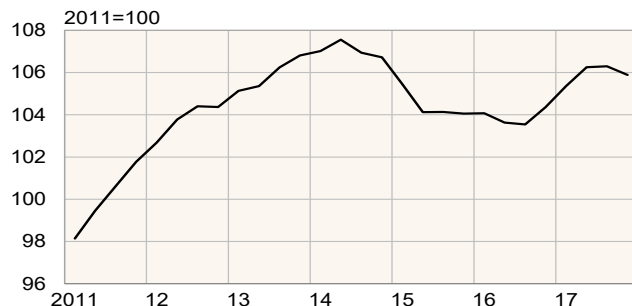
Venäjän talouden viime vuoden kehitykseen lisää valaistusta. Rosstatin mukaan kausitasoitettu BKT kasvoi reippaasti vuoden 2016 loppukuukausista viime vuoden puoliväliin. Syksyllä elpyminen pysähtyi ja vuoden viimeisellä neljänneksellä BKT supistui. Vuodentakaiseen nähden BKT oli vajaan prosentin suurempi vuosikasvun oltua toisella ja kolmannella neljänneksellä 2,2–2,5 %. Tänä vuonna tilanne on hieman parantunut, ja talousministeriö arvioi alustavasti BKT:n vuosikasvun olleen tammi-helmikuussa noin 1,7 %.

Viime vuoden loppua kohti BKT:n nousua hidasti kiinteiden investointien kasvun lauhtuminen. Investointien toipuminen oli keväällä yltynyt hyvin nopeaksi, mikä arvioiden mukaan johtui suurelta osin eräiden suurhankkeiden eteneemisestä. Lisäksi Rosstat arvioi varastojen kasvun kohdanneen tuntuvaan käänteeseen viimeisellä neljänneksellä. Sen sijaan kotitalouksien kulutuksen elpyminen nopeutui vuoden toisella puoliskolla yli neljään prosenttiin ja viennin määrän kasvu yltyi noin viiteen prosenttiin.

Tuotannon puolella talouden elpymistä vuoden loppua kohti heikensi etenkin teollisuustuotannon jyrkentynyt luaisu, joka tasaantui tämän vuoden puolella. Tuonnin kasvu hidastui myös vuoden puolivälin jälkeen, mutta jatkui viimeisellä neljänneksellä edelleen yli 15 prosentin vuosivauhtia.

Viime vuoden neljännesvuositietojen julkaisun yhteydessä Rosstatin koko vuotta koskevat tiedot muuttuivat tavanomaiseen tapaan jonkin verran, lähinnä BKT:n eräiden kysyntäerien osalta. Uusilla tiedoilla julkisen kulutuksen selvä supistuminen vaihtui lieväksi kasvuksi. Kiinteiden investointien elpymistahti nousi yli neljään prosenttiin, kun taas viennin määrä kasvoi hieman aiemmin ilmoitettua hitaammin mutta silti runsaat 5 %. Muut keskeiset kasvuluvut säilyivät ennallaan: BKT kasvoi viime vuonna 1,5 %, kotitalouksien kulutus lähes 3,5 % ja tuonti 17 %.

Venäjän kausitasoitettun BKT:n kehitys

Lähde: Rosstat.

Venäjän keskuspankki aikoo perustaa roskapankin. Varapääjohtaja Pozdyshev in mukaan keskuspankin saneeraus- ssa olevien pankkien ongelmaluottoja ja muita ongelmallisia omaisuuseriä tullaan kokoamaan uuteen roskapankkiin. Keskuspankin saneeraukseen joutui viime vuonna kolme

suurta pankkia: Otkrytie, Binbank ja Promsvjazbank. Ne kaikki olivat aiemmin ottaneet itse saneerattavakseen ongelmiin joutuneita pankkeja. Roskapankki perustetaan Otkrytien saneerauksessa olleen Trust-pankin pohjalle ja sinne aiotaan koota myös Binbankin ja Promsvjazbankin ongelmaluottoja sekä muuta omaisuutta yhteensä 1 100 mrd. ruplan (16 mrd. euron) arvosta, mikä vastaisi runsasta prosenttia Venäjän pankkisektorin taseesta. Pozdyshev in arvion mukaan roskapankin ongelmaluotoista saataisiin takaisin 40–60 %, mutta monet pankkisektorin asiantuntijoista ovat pitäneet arviota liian optimistisena. Keskuspankki ei aio varsinaisesti pääomittaa roskapankkia, vaan rahoittaa sitä matalakorkoisella luotolla.

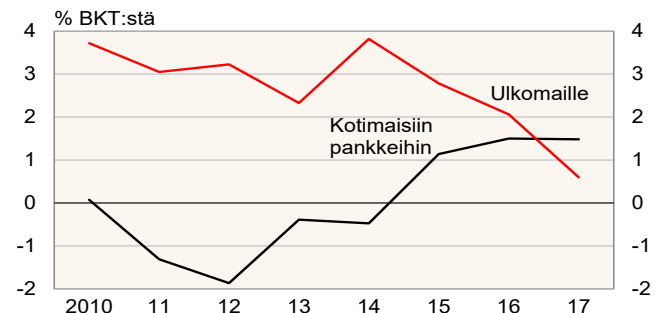
Pozdyshev in mukaan keskuspankki on tähän mennessä pääomittanut Otkrytieta, Binbankia ja Promsvjazbankia yhteensä lähes 630 mrd. ruplalla (9 mrd. eurolla) ja hän arvioi, että Promsvjazbankia tullaan pääomittamaan vielä 130 mrd. ruplalla (lähes 2 mrd. eurolla). Kun niiden ongelmalliset omaisuuserät on siirretty roskapankkiin, Otkrytie ja Binbank on määrä myydä yksityisille sijoittajille, kun taas Promsvjazbankista tulee valtionomisteinen puolustussektorin yritysten rahoittamiseen keskittynyt pankki.

Venäjällä yritysten voitot tukenet investointien omaraioitusta, luotonotto pankeista ollut vähäistä. Suurten ja keskiuurten yritysten (pl. rahoitussektori) nettovoitto väheni Rosstatin mukaan viime vuonna nimellissummaltaan sekä suhteessa yritysten liikevaihtoon. Yritysten nettovoitto oli kuitenkin edelleen varsin hyvää tasoa, yli 8 % suhteessa liikevaihtoon ja 11 % BKT:stä.

Yrityksille parina viime vuonna kertyneet voitot ovat liisänneet investointien rahoitusta yritysten omin varoin. Kun kokonaisinvestoinnit samalla supistuivat viime vuoteen asti, investointien muun rahoituksen osuus, mm. kotimaisten pankkiluottojen jo ennestään pieni osuus, on laskenut.

Myös yritysten ja kotimaisten pankkien välinen rahoitusasema on muuttunut. Vaikka varoja on parina viime vuonna virrannut yrityksistä pankkeihin aiempaa vähemmän, yritysten luotonotto pankeista on supistunut siinä määrin, että varojen nettovirta on edellisvuosista poiketen suuntautunut yrityksistä pankeille. Osaltaan tätä on tukenut myös se, että yritysten varojen nettovirta ulkomaille on vähentynyt.

Varojen nettovirta yrityksistä pankkeihin ja ulkomaille

Lähde: Venäjän keskuspankki.

Kiina

Kiinalaisten isojen pankkien tulokunto parani viime vuonna. Kiinalaisista pankeista viisi suurinta, pääosin valtionomisteiset Commercial Bank of China, China Construction Bank, Agricultural Bank of China, Bank of China ja Bank of Communications julkistivat maaliskuun lopulla viime vuoden tuloksensa. Pankkien yhteenlasketut voitot kasvoivat edellisvuodesta runsaat 3 %, vaikka oman pääoman tuotto laskikin hieman. Perinteisen pankkitoiminnan kannattavuutta heijasteleva korkokate kasvoi edellisvuodesta neljän pankin osalta (poikkeuksena BoComm).

Valtaosa vähittäistalutuksista on Kiinassa suurten pankkien hallussa, ja pienemmät pankit hankkivat varansa lähinnä pankkien välisiltä markkinoilta. Näin suuret pankit hyötyvät yleisen korkotason noususta myös lainatessaan ylimääräisiä varojaan toisille pankeille. Hoitamattomien lainojen osuudet koko lainakannasta laskivat jo ennestään hyvin matalista lukemista 1,5–1,8 prosenttiin. Useiden arvioiden mukaan luku on todellisuudessa huomattavasti tätä suurempi. Vuoden 2017 osalta pankeilla tuli olla 150 prosentin varaukset hoitamattomiin saamisiin nähden ja raja ylittyikin kaikkien viiden ison pankin osalta. Uudet vaatimukset määrittellään tapauskohtaisesti, ja alaraja voi laskea pankista riippuen aina 120 prosenttiin ([Viikkokatsaus 11/2018](#)). Viranomaisten pyrkimyksenä on varmistaa pankkien pääomien riittävyys varjopankkisektoria kohtaan asetettujen rajoitusten siirtäessä lainanantoa takaisin pankkien taseisiin.

Kiinan pankkiyhdistys ja konsulttityhtiö PwC tekevät vuosittain kyselyn lähes 2000 kiinalaispankkiirille. Viimeisimmässä kyselyssä pankkiirit korostivat luottoriskejä suurimpana pankkitoiminnan epävarmuustekijänä. Luottoriskejä kasvattavat taloustilanteen heikentyminen joillakin alueilla ja toimialoilla sekä yhä vaikeammaksi käyvä hoitamattomien luottojen järjesteleminen. Yli 90 % vastaajista koki pankkitoiminnan sääntelyn kiristyneen. Kaikesta huolimatta lähitulevaisuus nähdään valoisana, sillä hoitamattomien luottojen uskotaan seuraavien kolmen vuoden aikana edelleen laskevan ja voittojen kasvavan viime vuotta ripeämmin.

Kiinan ja Yhdysvaltojen kauppapoliittiset kiistat jatkavat kärjistymistä. Maaliskuun lopulla presidentti Trump ilmoitti uudesta suunnitelmasta asettaa 25 prosentin ylimääräinen tuontitulli joukolle kiinalaistuotteita, jos Kiina ei avaa markkinoitaan ja lopeta tekijänoikeuksien rikkomista. Suunnitelma konkretisoitui tiistaina 3.4., kun Yhdysvallat odotetusti julkaisi yli 1 300 tuotetta sisältävän listan kiinalaisista tuontitavaroista, joihin korotettu tulli tullaan tarvittaessa kohdentamaan. Yhdysvallat toi näitä tuotteita Kiinasta viime vuonna noin 50 mrd. dollarin arvosta (10 % koko Kiinan-tuonnista). Lista sisältää kirjavan valikoiman lääkkeitä, sairaalalaitteita, erilaisia koneita, elektroniikkaa ja muita tavaroita. Yhdysvaltain hallinnon mukaan tullit kohdistuvat

Kiinan protektionistista teollisuuspolitiikkaa vastaan.

Kiinan vastaus listan julkaisemiseen tuli heti keskiviikkona 4.4., kun se julkaisi oman listan 106 amerikkalaisesta tuontituotteesta, joille se tarvittaessa asettaa 25 prosentin lisätullin. Yhdysvaltojen tapaan Kiinan toimet kohdistuvat tuontiin, jonka arvo vuositasona on noin 50 mrd. dollaria (32 % Kiinan Yhdysvaltojen-tuonnista). Listalla on mm. soijapavut, lentokoneita ja autoja.

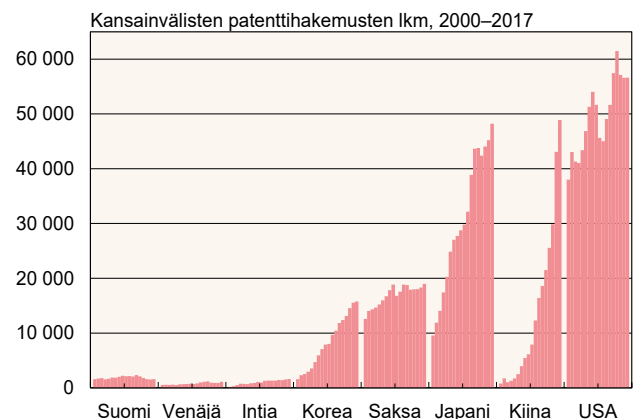
Vaikka tilanne on kehittynyt vaaralliseen suuntaan, neuvotteluratkaisulle on vielä aikaa. Yhdysvaltojen tullikorotukset (ja Kiinan vastatoimet) tulevat kuulemisprosessin takia voimaan aikaisintaan toukokuun lopussa. Kiina on jo pitkään puhunut uudistuksista, joita Yhdysvallat nyt hakee (ja monet muutkin toivovat), mikä tarjoaa pohjan neuvotteluille.

Jo viidennes kansainvälisistä patenttihakemuksista on peräisin Kiinasta. Maailman henkisen omaisuuden järjestön WIPO:n vuosittaisen raportin mukaan maailmassa haettiin vuoden 2017 aikana 243 500 kansainvälisen patenttisopimuksen (PCT) mukaista patenttia, mikä on 4,5 % edellisvuotta enemmän. Kiinassa patenttihakemusten määrä on kasvanut vuodesta 2003 lähtien yli 10 prosentin vuosivauhtia ja se nousi viime vuonna Japanin ohi maailman toiseksi suurimmaksi patenttien hakijamaaksi.

Vuoden 2017 viisi suurinta patenttien hakijamaata olivat Yhdysvallat, Kiina, Japani, Saksa ja Etelä-Korea. Intia oli 16. sijalla 1 603 hakemuksella juuri ennen Suomea (1 595 hakemusta). Venäjällä (sijalla 23) patenttihakemusten määrä kasvoi edellisvuodesta lähes 23 % 1 097 hakemukseen.

Kiinalaiset telealan yritykset Huawei ja ZTE olivat maailman suurimmat patentinhakijat ja kattoivat yhdessä 3 % maailman kaikista PCT-patenttihakemuksista. Kymmenestä isoimmasta patentinhakijasta seitsemän oli Aasiasta, kaksi Yhdysvalloista ja yksi Ruotsista. Kiinassa ja Koreassa haettiin eniten digitaalisen tietoliikenteen patenteja, Japanissa patentit keskittyivät eniten sähkökoneisiin, Yhdysvalloissa tietokonetekniikkaan ja Saksassa liikenneteknologiaan.

Kiinassa PCT-patenttihakemusten määrä kasvaa nopeasti

Lähde: WIPO.